

Spis treści

Wstęp	11
Część I.	19
Rozdział 1. Rozchodzenie się fal ultradźwiękowych w tkankach	21
1.1. Wprowadzenie	21
1.2. Charakterystyczne wielkości opisujące falę	22
1.2.1. Częstotliwość i pulsacja	23
1.2.2. Długość fali i liczba falowa	23
1.2.3. Prędkość fal ultradźwiękowych	24
1.2.4. Impedancja akustyczna	25
1.3. Odbicie i załamanie fali	25
1.4. Rozproszenie fali ultradźwiękowej	29
1.5. Moc i natężenie fali akustycznej	31
1.6. Tłumienie	31
1.6.1. Mechanizm absorpcji ultradźwięków w tkankach	32
Rozdział 2. Obrazowanie ultrasonograficzne	37
2.1. Wprowadzenie	37
2.2. Prezentacja A	38
2.3. Prezentacja B	43
2.3.1. Skala szarości	44
2.4. Prezentacja typu M	45
2.5. Dwuwymiarowa prezentacja B	46
2.6. Rozdzielczość obrazowania ultrasonograficznego	48
2.6.1. Rozdzielczość osiowa	49
2.6.2. Rozdzielczość poprzeczna	52
2.6.3. Rozdzielczość kontrastowa	54
2.6.4. Rozdzielczość czasowa	54
2.6.5. Rozdzielczość w elewacji	55
2.7. Głowice ultradźwiękowe	55
2.8. Formowanie wiązek skanujących	57
2.9. Obrazowanie trzywymiarowe 3D	65
2.10. Obrazowanie harmoniczne	68
2.11. Pomiar w ultrasonografii	71

Rozdział 3. Obrazowanie z użyciem środków kontrastujących	75
3.1. Wprowadzenie	75
3.2. Własności rezonansowe pęcherzyków gazu	75
3.3. Środki kontrastujące	78
Rozdział 4. Elastografia	83
4.1. Wprowadzenie	83
4.2. Elastografia statyczna – kompresyjna	87
4.3. Elastografia dynamiczna – akustyczna siła promieniowania	91
Rozdział 5. Ultradźwięki w badaniu przepływu krwi	99
5.1. Wprowadzenie	99
5.2. Zjawisko Dopplera	101
5.3. Metoda fali ciągłej i metoda impulsowa	105
5.3.1. Metoda fali ciągłej	106
5.3.2. Metoda impulsowa	107
5.4. Aliasing	108
5.5. Obrazowanie przepływu krwi	112
5.5.1. Wprowadzenie	112
5.5.2. Kodowanie kolorem prędkości przepływu krwi	113
5.6. Optymalizacja kolorowego obrazowania przepływu krwi	120
Rozdział 6. Wybrane zastosowania pomiarów dopplerowskich	123
6.1. Wprowadzenie	123
6.2. Badanie tętnicy szyjnej wspólnej	124
6.3. Badanie tętnicy szyjnej wewnętrznej i zewnętrznej	125
6.4. Badanie tętnicy kręgowej	132
6.5. Badanie przepływu w naczyniach wewnątrzczaszkowych	132
6.5.1. Wprowadzenie	132
6.5.2. Badanie przepływu w tętnicy mózgu środkowej	134
6.5.3. Badanie przepływu w tętnicy mózgu przedniej ACA	134
6.5.4. Badanie przepływu w tętnicy mózgu tylnej PCA	135
6.5.5. Badanie przepływu w tętnicy podstawnej BA	136
6.6. Badanie kończyn dolnych	137
6.6.1. Diagnostyczna wartość kształtu krzywej prędkości przepływu krwi	137
6.6.2. Pomiary ciśnienia skurczowego w kończynie	139

Rozdział 7. Podstawowe prawa rządzące przepływami krwi w tętnicach	143
7.1. Wprowadzenie	143
7.2. Przepływ cieczy lepkich – przepływ Poiseuille’a	144
7.3. Prawo zachowania masy – równanie ciągłości	148
7.4. Prawo Bernoulliego – przepływ przez zwężenia	149
7.5. Czas połowicznego spadku ciśnienia	153
7.6. Wypływ cieczy przez otwór w zbiorniku	154
7.7. Liczba Reynoldsa	155
7.8. Odległość wlotowa	157
7.9. Opór naczyniowy	158
7.10. Wpływ elastyczności naczyń i oporów przepływu na kształt krzywej prędkości przepływu krwi; teoria powietrznika	160
7.11. Pulsujący przepływ krwi, profile przepływu	163
7.12. Prędkość fali tętna	169
7.13. Indeks pulsacji PI	172
7.14. Indeks oporowy RI	173
Rozdział 8. Bezpieczeństwo badań ultrasonograficznych	177
8.1. Wprowadzenie	177
8.2. Parametry pola ultradźwiękowego	178
8.3. Fizyczny mechanizm oddziaływania ultradźwięków na tkankę biologiczną	180
8.3.1. Mechanizm termiczny	182
8.3.2. Mechanizm kawitacyjny	183
8.4. Wskaźniki – termiczne i mechaniczne	184
8.4.1. Wskaźnik termiczny TI	185
8.4.2. Wskaźnik mechaniczny MI	186
8.5. Dawki ultradźwiękowe	188
8.6. Ultradźwięki terapeutyczne dużej mocy	189
8.6.1. Wprowadzenie	189
8.6.2. Zwiększenie wychwytu leków pod wpływem ultradźwięków	191
8.6.3. Sonotromboliza	192
8.6.4. Ogniskowane ultradźwięki o dużych natężeniach	193
8.6.5. Hemostaza	193
8.7. Wnioski	194
Część II.	201
Rozdział 9. Rozchodzenie się fal akustycznych	203
9.1. Wprowadzenie	203
9.2. Oscylator mechaniczny	204
9.3. Energia drgań	208
9.4. Odształcenie ciała stałego	209
9.5. Liniowe równanie falowe	209
9.6. Fale w ośrodkach jednorodnych	214
9.6.1. Równanie stanu dla cieczy	215

9.6.2.	Równanie sił Eulera	216
9.6.3.	Równanie ciągłości	217
9.6.4.	Potencjał prędkości akustycznej	218
9.7.	Impedancja akustyczna	221
9.8.	Odbicie i załamanie fali	223
9.9.	Energia, natężenie i moc fali akustycznej	228
9.10.	Nieliniowa propagacja fal	231
9.11.	Ciśnienie promieniowania i siła promieniowania	234
9.12.	Streaming	238
9.13.	Kawitacja	241
9.14.	Pomiar natężenia ultradźwięków	242
Rozdział 10. Promieniowanie źródeł ultradźwiękowych		253
10.1.	Wprowadzenie	253
10.2.	Promieniowanie pulsującej kuli	255
10.3.	Promieniowanie przetwornika płaskiego	260
10.3.1.	Funkcja Greena	260
10.3.2.	Pole dalekie	263
10.3.3.	Pole bliskie	268
10.4.	Promieniowanie przetworników prostokątnych	273
10.5.	Ogniskowanie wiązki ultradźwiękowej	275
10.5.1.	Przetworniki sferyczne	276
10.5.2.	Soczewki ultradźwiękowe	284
10.5.3.	Ogniskowanie elektroniczne	285
10.6.	Odpowiedź impulsowa	286
Rozdział 11. Generacja fal ultradźwiękowych		301
11.1.	Wprowadzenie	301
11.2.	Przetworniki piezoelektryczne	303
11.3.	Schemat zastępczy przetwornika piezoelektrycznego drgającego tłokowo	305
11.4.	Impedancja elektryczna przetwornika	311
11.5.	Dopasowanie przetwornika do nadajnika i odbiornika	315
11.6.	Akustyczne dopasowanie przetwornika do obciążenia	318
11.7.	Nowe typy przetworników USG	324
11.8.	Podsumowanie	326
Rozdział 12. Głowice wieloelementowe o szyku liniowym		331
12.1.	Wprowadzenie	331
12.2.	Pole promieniowania źródła liniowego	334
12.2.1.	Pole bliskie	335
12.2.2.	Przejsięcie między polem bliskim i dalekim	337
12.3.	Wyznaczanie pól promieniowania za pomocą transformaty Fouriera	339
12.4.	Podstawy szyków liniowych	341
12.5.	Dodawanie apertur	345
12.6.	Formowanie wiązek ultradźwiękowych	347

12.6.1. Odchylenie wiązki	349
12.6.2. Ogniskowanie i odchylenie wiązki	351
12.7. Rozdzielczość w azymucie	356
12.8. Głębokość ogniska szyku liniowego ogniskowanego	360
Rozdział 13. Apertury syntetyczne	369
13.1. Wprowadzenie	369
13.2. Apertura efektywna w syntezie wiązek skanujących	371
13.3. Syntetyczna Apertura Ogniskująca	374
13.4. Wielelementowa Syntetyczna Apertura Ogniskująca	378
13.5. Syntetyczna Apertura Odbiorcza	384
13.6. Syntetyczna Apertura Nadawcza	387
13.7. Podsumowanie	390
Rozdział 14. Ultrasonografia kodowana	393
14.1. Wprowadzenie	393
14.2. Liniowa modulacja częstotliwości – chirp	397
14.3. Kody Barkera	401
14.4. Kody Golaya	403
14.5. Synteza kodów Golaya	405
14.6. Wpływ pasma przetworników na kompresję kodów Golaya	408
14.7. Wzajemnie ortogonalne komplementarne kody Golaya	412
Rozdział 15. Tłumienie fal akustycznych	421
15.1. Wprowadzenie	421
15.2. Mechanizm absorpcji ultradźwięków w tkankach	424
15.3. Dyspersja fali ultradźwiękowej	429
15.4. Rozproszenie ultradźwięków	433
15.5. Różnicowanie tkanek na podstawie statystycznych rozkładów ech	437
15.5.1. Wprowadzenie	437
15.5.2. Model Rayleigh'a	439
15.5.3. Model Rice'a	446
15.5.4. Rozkłady statystyczne rozproszenia dla ograniczonej liczby rozpraszaczy	449
15.6. Rozproszenie ultradźwięków we krwi	456
Rozdział 16. Dopplerowska metoda fali ciągłej	467
16.1. Wprowadzenie	467
16.2. Detekcja sygnału dopplerowskiego	467
16.3. Wyznaczanie kierunku przepływu krwi	469

Rozdział 17. Dopplerowska metoda impulsowa	473
17.1. Wprowadzenie	473
17.2. Jednoczesny pomiar odległości i prędkości	477
17.3. Analiza parametrów impulsowej techniki dopplerowskiej	478
17.3.1. Pomiar położenia obiektu rozpraszającego	478
17.3.2. Rozdzielczość podłużna	481
17.3.3. Dokładność pomiaru prędkości obiektu	482
17.3.4. Poszerzenie impulsowego widma dopplerowskiego	483
17.3.5. Jednoczesny pomiar prędkości i odległości	486
17.4. Wyznaczanie średniej częstotliwości dopplerowskiej	491
Dodatek 1. Skala decybelowa (dB)	499
Dodatek 2. Jednostki miar SI	503
Dodatek 3. Słownik pojęć spotykanych w ultrasonografii	505
Skorowidz	517